

De vier dieren uit het boek openbaring

De symbolen van de 4 evangelisten zijn voortgekomen uit twee bijbelgedeelten:

Ezechiël I: 4-14

*4 Dit is wat ik zag: een stormwind, komend uit het noorden, een grote gloeiende wolkenmassa, een vuur van bliksemflitsen. Daar middenin zag ik iets dat glansde als wit goud. 5 In het midden van het vuur zag ik iets dat leek op een viertal wezens. Zo zagen ze eruit: ze leken op mensen 6 maar ze hadden elk vier gezichten en vier vleugels. 7 Hun benen waren recht en hun voeten, die blonken als gepolijst koper, leken op de hoeven van een kalf. 8 Aan hun vier zijden, onder hun vleugels, zag ik mensenhanden. De gezichten en vleugels van de vier wezens zagen er zo uit: 9 hun vleugels raakten elkaar, en omdat ze aan elke kant een gezicht hadden, hoefden de vier wezens zich niet om te draaien als ze zich voortbewogen. 10 Hun gezichten leken van voren op het gezicht van een **mens** en van rechts op de muil van een **leeuw**, van links op de kop van een **stier** en van achteren op de bek van een **adelaar**. 11 Dat waren hun gezichten. Twee van hun vleugels waren naar boven uitgespreid en raakten elkaar, en met de andere twee bedekten ze hun lichaam. 12 Elk van de wezens bewoog zich recht vooruit, waarheen de geest van God hen ook maar dreef, en ze hoefden zich, waarheen ze ook gingen, niet om te draaien. 13 Ze leken op iets dat eruitzag als brandende, vurige kolen; ze zagen eruit als fakkels. Er ging vuur heen en weer tussen de wezens, een gloeiend vuur, en er kwam bliksem uit het vuur. 14 En zo flitsten de wezens heen en weer, als bliksemstralen.*

Ezechiël, de profeet uit het eerste Verbond, het Oude testament, keek naar de gezichten en zag dat alle vier de figuren de 4 aangezichten had.

Openbaringen 4: 6-8.

6 Ook lag er voor de troon iets als een zee van glas, van kristal. Midden voor de troon en eromheen waren vier wezens, die van voren en van achteren een en al oog waren.

7 Het eerste wezen zag eruit als een leeuw en het tweede als een jonge stier; het derde had een gezicht als een mens en het vierde leek een vliegende adelaar.

8 Elk van de vier wezens had zes vleugels, met overal ogen langs de randen en aan de binnenkant. Dag en nacht herhalen ze: 'Heilig, heilig, heilig is God, de Heer, de Almachtige, die was, die is en die komt.'

Ieder van hen had 4 aangezichten! Dat betekent dat Johannes de vier figuren zag, hij keek naar de ene en zag een gezicht en zo zag hij alle vier de gezichten! Waar hij ook stond voor de troon, hij zag altijd het gezicht van een man, leeuw, stier en een arend. Welke kant ze op bewogen, hij zag de vier verschillende gezichten.

Bij het lezen van hoofdstuk vier van het Openbaring of Apocalyps, zien we dat vier dieren 'vol ogen van binnen', waarheden verkondigden en zegels verbraken; en er wordt vermeld dat ze zich rondom de troon van de Vader bevonden.

De exegeten, bijbelgeleerden, hebben al heel vroeg de dieren benoemd als de mens, de leeuw, het rund en de arend¹.

Toepassing op de 4 evangelisten

Mens:

Matteüs begint met het geslachtsregister van Jezus. Daarop kan het dier *met het hoofd als dat van een mens* slaan, waarbij de vleugels hem een heilige status geven. Dat soms aan een engel is gedacht is wel begrijpelijk vanwege de uitbeelding van een mens met vleugels.

Leeuw:

Marcus begint met Johannes de Doper en Jezus in de woestijn. De leeuw als woestijndier leek daar wel bij te passen. Na de bekoringen

¹ Ook de hindoes kennen de lokapâla's of bewakers van de werelden, ook de vier mahârâja's genoemd;. Ze zijn respectievelijk gesitueerd in het noorden, het oosten, het zuiden en het westen; dus de wachters van de vier windstreken.

Stier:

Lucas begint met de aankondiging van de geboorte van Johannes de Doper als zijn vader Zacharias, priesterdienst heeft in de tempel (1,5-25²). De stier, het rund (soms ook koe of os) kon een offerdier in de tempel zijn.

Adelaar:

Johannes begint met een filosofische overzicht over tijd en eeuwigheid, wat mooi paste bij een arend die hoog boven de aarde zweeft. "In het begin was het Woord en het Woord was bij God."

Daniël 7:1-7

Vier dieren komen nog voor in de bijbel, maar als symbolen voor koninkrijken

1 'Ik had een nachtelijk visioen waarin ik zag hoe de vier winden van de hemel de grote zee in beroering brachten. [1-2] 2 3 Vier grote dieren rezen op uit de zee, elk met een andere gestalte. 4 Het eerste dier leek op **een leeuw**, maar dan met adelaarsvleugels. Ik zag hoe zijn vleugels werden uitgerukt, hoe het dier werd opgetild, op twee voeten overeind werd gezet als een mens en ook het hart van een mens kreeg. 5 Toen verscheen er een tweede dier; het leek op **een beer** en het had zich half opgericht. Het hield drie ribben tussen de tanden van zijn muil, en het dier werd aangespoord met de woorden: "Sta op, eet veel vlees." 6 Daarna zag ik een ander dier; het leek op **een panter**³, maar dan met vier vogelvleugels op zijn rug, en het had ook vier koppen. Dit dier werd macht toebedeeld. 7 Daarna zag ik in mijn nachtelijke visioenen een vierde dier, angstaanjagend, afschrikwekkend en **geweldig sterk**, met grote

² Aankondiging van de geboorte van Johannes 5 Toen Herodes koning van Judea was, leefde er een priester die Zacharias heette en tot de priesterafdeling Abia behoorde. Zijn vrouw, Elisabet, stamde af van Aäron. 6 Beiden waren vrome en gelovige mensen, die zich strikt aan alle geboden en wetten van de Heer hielden. 7 Ze hadden geen kinderen, want Elisabet was onvruchtbaar, en beiden waren al op leeftijd.

8 Toen de afdeling van Zacharias eens aan de beurt was om de priesterdienst te vervullen, 9 werd er volgens het gebruik van de priesters geloot en werd Zacharias door het lot aangewezen om het reukoffer op te dragen in het heiligdom van de Heer. 10 De samengestroomde menigte bleef buiten staan bidden terwijl het offer werd gebracht. 11 Opeens verscheen hem een engel van de Heer, die aan de rechterkant van het reukofferaltaar stond. 12 Zacharias schrok hevig bij het zien van de engel en hij werd door angst overvallen. 13 Maar de engel zei tegen hem: 'Wees niet bang, Zacharias, je gebed is verhoord: je vrouw Elisabet zal je een zoon baren, en je moet hem Johannes noemen. 14 Vreugde en blijdschap zullen je ten deel vallen, en velen zullen zich over zijn geboorte verheugen. 15 Hij zal groot zijn in de ogen van de Heer, en wijn en andere gegiste drank zal hij niet drinken. Hij zal vervuld worden van de heilige Geest terwijl hij nog in de schoot van zijn moeder is, 16 en hij zal velen uit het volk van Israël tot de Heer, hun God, brengen. 17 Als bode zal hij voor God uit gaan met de geest en de kracht van Elia om ouders met hun kinderen te verzoenen en om zondaars tot rechtvaardigheid te brengen, en zo zal hij het volk gereedmaken voor de Heer.'

18 Zacharias vroeg aan de engel: 'Hoe kan ik weten of dat waar is? Ik ben immers een oude man en ook mijn vrouw is al op leeftijd.' 19 e engel antwoordde: 'Ik ben Gabriël, die altijd in Gods nabijheid is, en ik ben uitgezonden om je dit goede nieuws te brengen. 20 Maar omdat je geen geloof hebt gehecht aan mijn woorden, die op de voorbestemde tijd in vervulling zullen gaan, zul je stom zijn en niet kunnen spreken tot de dag waarop dit alles gaat gebeuren.'

21 De menigte stond buiten op Zacharias te wachten, en de mensen vroegen zich af waarom hij zo lang in het heiligdom bleef. 22 Maar toen hij naar buiten kwam, kon hij niets tegen hen zeggen. Ze begrepen dat hij in het heiligdom een visioen had gezien; hij maakte gebaren tegen hen, maar spreken kon hij niet. 23 Toen zijn tempeldienst voorbij was, ging hij terug naar huis.

24 Korte tijd later werd zijn vrouw Elisabet zwanger. Ze leefde vijf maanden lang in afzondering en zei bij zichzelf: 25 De Heer heeft zich mijn lot aangetrokken. Hij heeft dit voor mij gedaan opdat de mensen me niet langer verachten.

³ Andere teksten: een luipaard.

ijzeren tanden. Het vrat en vermaalde alles, en wat overbleef vertrapte het met zijn poten. Het verschilde van alle dieren die daarvoor verschenen waren, en het had tien horens.

Ook Jesaja⁴ ziet vier figuren, serafs genoemd.

⁴ Jesaja 6:1-5 " 1 In het sterfjaar van koning Uzzia zag ik de Heer, gezeten op een hoogverheven troon. De zoom van zijn mantel vulde de hele tempel. 2 Boven hem stonden serafs. Elk van hen had zes vleugels, twee om het gezicht en twee om het onderlichaam te bedekken, en twee om mee te vliegen. 3 Zij riepen elkaar toe: 'Heilig, heilig, heilig is de HEER van de hemelse machten. Heel de aarde is vervuld van zijn majesteit.' "